

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) sisäilmakyselyn tulokset

Erkko-lukio

Erkko-lukion oppilaat vastasivat maaliskuussa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) sisäilmakyselyyn. Kaupunki pyysi kaikkia 3.–6.-luokkalaisia, yläkoululaisia ja lukiolaisia täyttämään kyselyn kartoittaakseen koulujen sisäilmatilannetta. Kysely täytettiin sähköisesti oppitunnilla ja kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista. Kysely täytettiin nimettömänä.

Erkko-lukion 126:sta oppilaasta kyselyyn vastasi 67, eli vastausprosentti oli 53.

Miksi sisäilmakysely?

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on luonut sisäilmakyselyn työvälineeksi koulujen sisäilmaongelmien hallintaan Suomessa. Kunnat voivat tilata kyselyn koulujen sisäilmatilanteen kartoittamiseen ja seurantaan. Vertailuaineistona toimii muista suomalaisista kouluista vuodesta 2014 alkaen kerätty aineisto.

Sisäilmakysely antaa vertailukelpoista tietoa oppilaiden kokemasta sisäympäristön laadusta ja tyytyväisyydestä kouluympäristöön sekä koetusta oireilusta ryhmätasolla. Kyselyllä voidaan selvittää, onko esimerkiksi hengitystieoireilu tai huonoksi koettu sisäilma tavallista yleisempää tietyn koulun oppilaiden joukossa verrattuna oireilun yleiseen tasoon Suomessa. Se voi myös antaa viitteitä ongelmien syistä ja auttaa rakennusteknisten selvitysten suuntaamisessa.

Sisäilmakyselyllä ei kuitenkaan voida määrittää mistä syistä koettu sisäilman laatu tai oireilu poikkeaa tavanomaisesta. Pelkän sisäilmakyselyn tulosten perusteella ei tulekaan asettaa tilojen käytölle rajoituksia. Vaikka kyselyssä ei havaittaisi tavanomaisesta poikkeavaa, se ei toisaalta poissulje sitä, ettei koulun sisäilmassa voisi olla jotain terveydelle haitallista.

Kyselyn vastauksiin, erityisesti oireiden osalta, voivat vaikuttavat monet muutkin tekijät kuin mahdolliset sisäilman haittatekijät, kuten vastaajien terveydentila, elintavat, psykososiaaliset tekijät (esim. kouluviihtyvyyden ja huolestuneisuus) ja elinympäristö. Tästä syystä erityisesti raportoidun oireilun tulkinta on haasteellista. Nämä kyselyn käyttöä koskevat rajoitteet liittyvät yleisesti kaikkiin käytössä oleviin sisäilmakyselyihin.

Millainen kysely oli?

Kyselyssä oppilaita pyydettiin arvioimaan kokemustaan seuraavista olosuhdehaitoista: liian kuuma, vaihteleva lämpötila, liian kylmä, veto, kuiva ilma, tunkkainen tai huono ilma, homeen tai maakellarin haju, muu epäilyttävä haju, pölyisyys tai likaisuus, riittämätön ilmanvaihto, liian kirkas tai hämärä valaistus, melu ja luokan rauhattomuus.

Lisäksi oppilaita pyydettiin raportoimaan mahdollisia oireita: hengitystieoireet (nenän tukkoisuutta, nuhaa, kuiva tai kipeä kurkku, äänen käheyttä, yskää), alahengitystieoireet (hengenahdistusta, hengityksen vinkunaa, yöyskää), silmäoireet (silmien kutinaa, vuotavat silmät), iho-oireet (ihon kutinaa tai punoitusta, ihottumaa) ja yleisoireet (väsymystä, päänsärkyä, keskittymisvaikeuksia).

Taustatiedoksi kyselyyn oppilaita pyydettiin kertomaan allergiset sairaudet, arvioimaan omaa sisäilman laatuun liittyvää huolta ja kouluviihtyvyyttä.

Kyselyn tausta-aineisto

Oppilaan itse raportoimat taustatiedot

Väittäjä	% vastaajista
Astma, viimeisen 12 kk aikana	4
Heinänuha, viimeisen 12 kk aikana	18
Atooppinen ihottuma, viimeisen 12 kk aikana	18
Koettu terveydentila melko tai erittäin hyvä	78
Melko tai erittäin suuri huoli koulun sisäilman laadusta	15
Koulussa on raikas ja hyvä ilma hengittää aina tai melko usein	52
Koulussa on kivaa aina tai melko usein	66
Tunnen hukkuvani koulutyöhön aina tai melko usein	54
Opettajat kannustavat ja rohkaisevat minua aina tai melko usein	48
Opettajat kohtelevat meitä oppilaita oikeudenmukaisesti aina tai melko usein	84

Tulokset olosuhdehaitoista ja oireista

Asteikko: tavanomaista vähemmän (esiintyvyys vertailuaineiston alimman 25%:n joukossa)
tavanomainen
tavanomaista hieman enemmän (esiintyvyys vertailuaineiston korkeimman 25 %:n joukossa)
tavanomaista enemmän (esiintyvyys vertailuaineiston korkeimman 10%:n joukossa)

Taulukko 1: Koetut olosuhdehaitat verrattuna suomalaisiin yläkouluihin / lukioihin

Olosuhde	Erkko-lukion oppilaiden kokemus
Liian kuuma	Tavanomainen
Vaihteleva lämpötila	Tavanomainen
Liian kylmä	Tavanomainen
Veto	Tavanomaista vähemmän
Kuiva ilma	Tavanomaista vähemmän
Tunkkainen tai huono ilma	Tavanomainen
Homeen tai maakellarin haju	Tavanomaista vähemmän
Muu epämiellyttävä haju	Tavanomaista vähemmän
Pölyisyys tai likaisuus	Tavanomaista vähemmän
Riittämätön ilmanvaihto	Tavanomaista vähemmän
Liian kirkas tai hämärä valaistus	Tavanomaista vähemmän
Melu	Tavanomaista vähemmän
Luokan rauhattomuus	Tavanomaista vähemmän

Taulukko 2: Koetut oireet verrattuna suomalaisiin yläkouluihin / lukioihin

Oire	Erkko-lukion oppilaiden kokemus
Hengitystieoireet	Tavanomaista vähemmän
Alahengitystieoireet	Tavanomaista vähemmän
Silmäoireet	Tavanomaista hieman enemmän
Iho-oireet	Tavanomainen
Yleisoireet	Tavanomaista enemmän

Kokonaisarvio oireilusta: **Tavanomainen.**

THL:n johtopäätökset tuloksista

Kohdekoulun oppilaiden kokemus koulun sisäympäristön laadusta oli pääsääntöisesti tavanomainen (taulukko 1). Myös kohdekoulun oppilaiden raportoima oireilu oli kokonaisuudessaan tavanomaista verrattuna muihin suomalaisiin yläkouluihin/lukioihin (taulukko 2). Hyvään sisäilman laatuun ja viihtyisään kouluympäristöön kannattaa kuitenkin jatkossakin kiinnittää huomiota, koska se edistää terveyttä ja hyvinvointia sekä oppimista.

Jatkotoimenpiteet

Tilapalvelu seuraa koulun olosuhteita aktiivisesti. Rakennuksessa on mittarit, joilla tarkkaillaan mm. ilmamäärää, lämpötilaa, hiilidioksidia ja kosteutta. Kiinteistön automaatiojärjestelmä valvoo ja säätää olosuhteita jatkuvasti havaintojen perusteella.

Kaupungin kiinteistöjen ilmanvaihdon puhallintekniikkaa modernisoidaan parhaillaan. Teknologian uudistaminen auttaa parantamaan ilmanvaihtoa ja antaa laajemman säätövaran lämpötilan osalta. Näin ollen oppilaiden kokemiin olosuhdehaittoihin pystytään tulevaisuudessa reagoimaan täsmällisemmin.

Tilapalvelu hyödyntää kyselyn vastauksia tehdessään palveluverkkoselvitykseen liittyvää kiinteistöselvitystä, jossa tarkastellaan koulujen kuntoa ja joka valmistuu syksyn aikana. Lisäksi vastaukset auttavat kohdentamaan kiinteistön tulevia kunnossapitotoimenpiteitä.